کل بژوهر حقو ا 1

هزار و سیعند و تود و سه.

شماره ۲۵

Jias

علمی - ترویجی

	A CONTRACTOR OF
قوق پشر برای نقی خشونت	ہ اموز ش ح
، ــ عباس يېروزۍ کوله	رما اسلامی
ے سازمان جھانی تجارت در حاکمیت جھانی پر حوزۂ نفت	• چالش هاي
	محمد أقاين
سلولهای نطقهای انسان در مثلث حق سلامت، حق توسعه و هویت مشترک	ەمەللىشى
	فاطمه طرف
اب کننده اشیای فضایی و تأثیر پروژه دسی لانچه بر تحول مفهوم آن	و دولت پر تا
دی ۔ سیّدهادی محمودی	<mark>أسنى حالو</mark> :
زمان تأمین اجتماعی به کارفرمای مقصر در ورود خسارت به کارگر بیمهشده ۲	• رجوع ساز
_ تسرین طباطیایی حساری	محمود ساير
حقوقی دولت در بلایای طبیعی ۲	ە مىرزولىت
	زهره رحماتر
ن منع شکنجه: چشیراندازی قرا راه جبران خسارت قربانیان نقضهای فراسرزمینی 🛛 🗠	• كلوانسيور
ى	تيلوفر نظريا
وی گام ابتکاری در آینهٔ قوانین و مقررات (الگویی برای قانونگذاری ایران) 🗚	• شرط ماھ
۔ مهما مذلی 🤉	هامد نجفى
ران در مؤسسهٔ بینالمللی یکنواخت کردن حقوق خصوصی (یونیدروا) و تگاهی به آینده ۲	• جايگاه اير
ى	کورش چنقر

مؤسسة طالعات دريده شهاى حتوقي

http://jlr.sdil.ac.ir/article_32710.html

جایگاه ایران در مؤسسهٔ بینالمللی یکنواخت کردن حقوق خصوصی (یونیدروا) و نگاهی به آینده _{کورش جعفری*}

چکیدہ:

مؤسسهٔ بین المللی یکنواخت سازی حقوق خصوصی (یونیدروا) یکی از سازمان های بین المللی فعال در زمینهٔ یکنواخت کردن حقوق خصوصی است که در شهر رُم ایتالیا استقراردارد و جمهوری اسلامی ایران از سال ۱۹۵۱میلادی به این سازمان ملحق گردیده است. همواره تعامل سازنده با این سازمان یکی از دغدغههای بخش حقوقی سفارت جمهوری اسلامی ایران در رُم و حقوقدانان بهویژه اســتادان حقوق خصوصی ایران است که متأسفانه در بیش از نیم قرن عضویت ایران در این سازمان، از امکانات و فرصتهای آن بهرهبرداری بایستهای ننموده است. در این مقاله تلاش شده است در آستانهٔ سفر دبیرکل این سازمان به ایران اسلامی، با بررسي اهداف و عملكرد سازمان مؤسسة بين المللي يكنواختسازي حقوق خصوصي (يونيدروا) طرحی نو برای همکاری و تعامل متوازان و مستمر ایران با این سازمان پیشنهاد گردد. بدیهی است با توجه به تخصصی بودن موضوعهای دستور کار این سازمان و کنوانسیونهای تدوین شده در طی سالهای متمادی و همچنین موضوعهای جدید در حال تدوین، نیاز به مرجع ملى فعال و مجربي از استادان برجسته و علاقهمند حقوق خصوصي است كه با حضور مستمر و منظم در جلسات و فرایندهای توسعه و تدوین موضوعهای دستور کار نظر گاههای ملی ایران را لحاظ نماید. یکی از معدود اقدامات انجام گرفته در معرفی عملکرد سازمان یونیدروا در ایران، ترجمه و چاپ کتاب اصول قراردادهای تجاری _ بین المللی است. با امید به اینکه این مقاله و اقدام در خور تحسين و تقدير مؤسسهٔ حقوقی شهردانش بتواند مقدمه در معرفی و فراهم نمودن تعاملات سازنده و مشارکت فعال در مباحث این سازمان گردد سخن کوتاه مینمایم و امیدواریم استادان برجسته و دانشجویان علاقهمند با ارائهٔ کارهای جدید و محتوایی گرچه ترجمه و چاپ کتاب اصول قراردادهای تجاری بین المللی یکی از معدود اقدامات صورت گرفته با یونیدروا در طی سال های گذشته است که می تواند مقدمهای برای تعامل و همکاری علمی و پژوهشی مؤسسات علمی دانشگاهی با این سازمان باشد. با امید به اینکه در آیندهٔ نزدیک شاهد نوعي تعامل واقعى و سازندهٔ ايران با اين سازمان باشيم، اين مقاله هرچند ناچيز مقدمهاي برای مطالعات و کارهای محتوایی تر در در آینده باشد.

كليدواژهها:

یونیدروا، مؤسسهٔ بینالمللی یکنواخت کردن حقوق خصوصی، اصول قراردادهای تجاری بینالمللی.

* کارشناس ارشد حقوقی و رایزن حقوقی بینالمللی سفارت جمهوری اسلامی ایران در ایتالیا _ رُم. Email: koroshjafari@gmail.com.

مجلة پژوهشــهای حقوقی (علمی ـ ترویجی)، شــمارهٔ ۲۵ نیمسال اول ۲۳۹۲ م صفحــهٔ ۲۴۲۸-۲۶۲۸، تاریخ ومـــول: ۲/۱۹/۱۵، تاریخ پذیرش: ۲۲/۶/۱۳۴۱ مؤسسهٔ بین المللی یکنواخت کردن حقوق خصوصی از سازمانهای تخصصی وابسته به جامعهٔ ملل در سال ۱۹۲۶ میلادی در قصر ویلا آلدوبراندینی در شهر رُم مرکز ایتالیا تأسیس گردید. این مؤسسه (یونیدروا) پس از تأسیس سازمان ملل متحد به عنوان یکی از مؤسسات مستقل بین الدولی ^۳فعالیتش را با همکاری برخی نهادهای وابسته به سازمان ملل متحد از جمله «کمیسیون حقوق تجارت بین الملل سازمان ملل متحد»⁴ و کنفرانس لاهه^هتا به امروز ادامه می دهد.

در حـال حاضر یونیدروا شصتوسـه عضو دارد که جمهوری اسـلامی ایران از ۴ آوریل سـال ۱۹۵۱ میلادی یکی از اعضای آن است. اگرچه سازمانهای بینالمللی دیگری چون ایکروم،^۶ فائو،^۲ ایفاد^۸ و برنامهٔ جهانی غذا^۹ از سـازمانهای بینالمللی وابسته به سازمان ملل متحد فعال و مسـتقر در رُم (ایتالیا) هسـتند که جمهوری اسـلامی ایران در آنها عضویت دارد، لیکن رابطهٔ جمهوری اسـلامی ایران با مؤسسهٔ یونیدروا علی غم عضویت بیش از نیم قرنی، به دلایل متعددی از جمله فقدان توجه به اهمیت حقوق خصوصی و کارهای حقوقی محتوایی و... تا به امروز حتی برای استادان و دانشگاهیان رشتهٔ حقوق خصوصی ناشناخته یا کمتر شـناخته شده است. بنابراین تلاش این مقاله معرفی مؤسسه، اهداف، عملکرد و تعامل ایران، راههای تعامل هر چه بهتر جهت اسـتفاده از ظرفیتهای حقوقی این مؤسسـه است شـاید که این مطالب، مقدمه ای برای همکاری حقوقی پُر دامنه تر و گسـترده تر و تعاملات سازنده و مدبرانه تر در آینده باشد.

هر قانون موضوعه در بستر خاصی از شرایط اجتماعی رشد و تبلور مییابد و به عنوان یک فراوردهٔ اجتماعی با محیط اجتماعی خود دارای رابطهٔ عینی است و بنابراین تفاوت و حتی تعارض در قوانین ملی کشورها امری طبیعی و اجتنابناپذیر قلمداد می گردد. گسترش روابط

مقدمه

^{1.} The International Institute for the Unification of Private Law (UNIDROIT).

^{2.} VillaAldobrandini.

^{3.} Independent International Organizations

^{4.} United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL).

^{5.} The Hague Conference.

^{6.} International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property (ICCROM).

^{7.} Food and Agriculture Organization.(FAO).

^{8.} International Fund for Agricultural Development (IFAD).

^{9.} World Food Programme (WFP).

بین المللی از یک طرف و به موازات آن انباشت تفاوت ها و تعارضات قوانین داخلی در مواردی امنیت و سرعت روابط تجاری و بازرگانی را به مخاطره می اندازد؛ در حالی که امنیت و سرعت از ضرورت های اولیهٔ فعالیت تجاری و بازرگانی است. فناوری ها و رویه های جدید مراودات بازرگانی که با سرعت حیرت آور جنبهٔ فراملی پیدا می کنند، راهکار های نوینی را می طلبند که در فراتر از مرزهای ملی مقبول باشند.

تغییرات اساسے در نظام بین المللی بعــد از جنگ جہانے دوم و ورود تابعان و واضعان جديد بينالمللي (افراد، ســازمانهاي بينالمللي و دولتها) در ســطح نظام بينالملل سبب گردید اساسا حقوق خصوصی داخلی کشورها بهدلیل فراوردهٔ داخلی بودن، تنها برای محدودهٔ مرزهای ملی هر کشوری کارایی داشته و در خارج از مرزهای ملی از کارایی لازم برخوردار نباشد، از طرف دیگر گسترش روزافزون تجارت و به تأسی از آن، حقوق خصوصی و تجاری، اصل نياز به قوانين متحدالشــكل بين المللي و يا قوانين نمونه و الكو، به نياز واقعى و فورى مبدل گشـــته و بعد از جنگ جهانی دوم خصوصاً دههٔ شصت میلادی کشورهای علاقهمند با پی بردن به اهمیت موضوع یکنواختسازی حقوق خصوصی، با سرعت بیشتری نسبت به گذشته به یکی از معدود سازمانهای بینالمللی فعال در زمینهٔ حقوق خصوصی و تجاری رو آوردند. در چنین شرایطی، یونیدروا بهعنوان یکی از معدود مؤسسات تخصصی فعال با استقبال کشورهای جدید پنج قاره مواجه گردیده و با وقوف بر ضرورت و زمینهٔ مساعد در ایجاد رویه میان قوانین ملی کشورها در حوزهٔ حقوق خصوصی با سرعت بیشتری نسبت به دهههای اولیه در این مسیر حرکت نموده و دامنهٔ فعالیتش را به موضوعهای امور مالی، میراث فرهنگی، امور قراردادهای بین المللی، اجارهٔ بین المللی، بیع بین المللی، تهیه و تنظیم قوانین مدل Model Laws بین المللی و … تسری داد و در راستای اهدافش (که در زیر به آن پرداخته خواهد شد) در عرصهٔ یکنواختسازی حقوق خصوصی تلاش های بیشتری نسبت به گذشته انجام داد که دســـتاوردهای آن با دورههای قبل قابل مقایسه نیست. در این نوشتار ضمن شرح اهداف، به مهمترین دستاوردهای این مؤسسه به نحو اختصار اشاره می شود:

بند یکم ـ اهداف یونیدروا شـاید بتوان هدف اصلی یونیدروا را استمرار تمایل و گرایش ۲۲ کشور مؤسس یونیدروا از

۱. کورش جعفری. «مؤسسه بینالمللی یکنواخت کردن حقوق خصوصی»، مجلهٔ پژوهشهای حقوقی ۲ (۱۳۸۱)، ۱.

دو قارهٔ اروپا و امریکای جنوبی، ^۸ مبنی بر یکنواختسازی قوانین تجارت و بازرگانی جستوجو کرد که هدف آن سهولت دادوستد و حملونقل میان اشخاص حقوقی و حقیقی این کشورها و نیز تلاش بهمنظور به روز کردن قوانین موضوعهٔ داخلی بوده است. کشورهای مؤسس یونیدروا همواره درصدد بودند با به وجود و آوردن قوانین یکنواخت و قراردادهای نمونه تسهیلات بیشتری را در عرصهٔ مبادلات بازرگانی، بیمهٔ حملونقل جادهای، ریلی و سپس دریایی، تسهیل بیشتری در حملونقل و در نهایت تجارت بینالمللی فراهم آورند که در این راستا مطالعه و شناسایی نیازها و شیوههای مدرنیزه کردن، هماهنگ و یکنواختسازی حقوق خصوصی به ویژه قوانین تجاری دولتهای عضو در دستور کار مؤسسه قرار داشته است. اهداف نام برده به مرور به عنوان هدف اصلی مؤسسه تا به امروز همچنان باقی مانده است. با توجه به پیشینهٔ تاریخی فوق، به طور کلی، این سازمان علمی دو هدف دارد که عبارتاند از: الف – تهیهٔ طرح قراردادهای بینالمللی و یا قوانین یکنواخت در زمینهٔ حقوق خصوصی؛ و ب – تحقیق در روشهای اجرای قوانین مزبور.

از طرف دیگر با توجه به تئوری استقلال سازمانها، سازمان یونیدورا در طول حیات نزدیک به نود سالهاش، تلاش نموده تا حد امکان با اتخاذ مفهومی موسع از اهداف، خود را در حوزهٔ حقوق خصوصی محدود نماید. علاوه بر این، سازمان عمدتاً توجه خود را به مسائل ماهوی حقوق خصوصی معطوف داشته و حتی به قواعد حل تعارض قوانین نیز پرداخته است؛ لیکن با امعان نظر در مطالب فوق، یونیدروا از این واقعیت غافل نبوده که تعیین مرزی دقیق میان حوزههای حقوق عمومی و خصوصی، تا حدودی دشوار و در مواردی غیرممکن است. بنابراین به موضوعهای دیگری نیز پرداخته که در بخش عملکرد به آن اشاره می گردد.

بند دوم ـ ساختار و تشکیلات

به طور کلی هر سازمان بین المللی جهت حصول به اهدافش، نیازمند حداقل ار کان اصلی مانند مجمع عمومی، شورا و دبیرخانه است. هر یک از این ار کان دارای وظایف و کار ویژهٔ مربوطه به خود هستند که سازمان یونیدروا از این امر مستثنا نیست. بنابراین برای در ک بهتر وروشن تر نحوهٔ فعالیت یونیدروا مناسب است اشارهٔ مختصری به وظایف و اختیارات مجمع عمومی، شورا و دبیرخانه نموده که علی الاصول ارکان قطعی و مشترک تمامی سازمان های

۱ . کشورهای بلژیک، بولیوی برزیل، بلغارستان، کلمبیا، کوبا، دانمارک، فنلاند، آلمان، یونان، مجارستان، ایرلند، ایتالیا، مکزیک، هلند، نیکاراگوئه، پاراگوئه، رومانی، سوئد، سوئیس، اروگوئه و ونزوئلا بیستودو کشور مؤسس یونیدروا بودند.

بینالمللی است و سپس به تشریح ارکان سازمان یونیدروا می پردازیم:

الف _ مجمع عمومی: مجمع عمومی هر سازمانی از منظر حقوقی تبلور و بیانگر اصل برابری اعضاست و مهم ترین رکن هر سازمان بین المللی است؛ زیرا تمامی دول عضو، دارای نمایندهای در این نهاد هستند. معمولاً انتخاب دبیر کل، تعیین و تصویب بودجه، تصویب گزارش سالانه، تعیین سیاستهای کلی سازمان و تأیید چارچوبهای کاری از جمله اختیارات هر مجمع یک سازمان بین المللی است.

ب _ شـوراها: در هر سازمان، شـورایی وجود دارد که در اساس بنا بر ضرورت جایگزین مجمع عمومی در طول سال می گردد خصوصاً زمانی که مجمع عمومی نتواند تشکیل جلسه بدهـد اختیارات و تکالیف مجمع به شـورا تفویض می گردد که درواقـع جنبهٔ اجرایی دارد. بهطورکلی شوراها دارای اعضای معین بوده و کار تخصصی انجام میدهند.

ج _ دبیرخانه: اساس ا دبیرخانه، نقش پشتیبان هر سازمانی را داراست و در تهیهٔ گزارش، تشکیل جلسه، ترجمه، انجام پروژهها و کارهای روزمرهٔ اداری سازمان فعالیت مینماید. با توجه و امعان نظر در وظایف و اختیارات هر یک از ارکان فوق، میتوان پی برد که ارکان سهگانه یونیدروا که عبارتاند از: (مجمع عمومی، شورای اجرایی و دبیرخانه) چگونه فعالیت مینمایند. همان طوری که اشاره شد این مؤسسه دارای سه رکن اصلی سازمانی (مجمع عمومی، شورای اجرایی و دبیرخانه) است که عملکرد هر یک از آنها به قرار ذیل است:

الف _ مجمع عمومی: مجمع عمومی عالیترین رکن تصمیم گیری سازمان یونیدروست که هر ساله در مورد بودجه رأی میدهد و هر سه سال یکبار برنامهٔ کاری را تصویب و هر پنج سال اعضای شورای اجرایی را انتخاب مینماید. درواقع مجمع عمومی نقش اصلی در تعیین خطمشی و فعالیتهای مؤسسه را داراست.

ب _ شـورای اجرایی: شـورای اجرایی بر تمامی جنبههای سیاسی و نحوهٔ نیل به اهداف مندرج در اساسـنامه بهویژه اجرای برنامهٔ کاری از سوی دبیرخانه، نظارت دارد. این شورا از یک عضو دارای مقام برتر بهعنوان رییس سـازمان برخوردار است که همیشه توسط دولت ایتالیا منصوب می گردد. شـورای اجرایی از بیسـتوپنج عضو انتخابی تشکیل می گردد که معمولاً از قضات مبرز و افراد دانشگاهی هستند که ایران در طی سالهای طولانی عضویت، هیچ گاه عضو شورای اجرایی نبود.

ج _ دبیرخانه: دبیرخانه بخش اجرایی مؤسســـه بوده و مســـؤول اجرای برنامههای روزانهٔ

کاری اســت، ادارهٔ دبیرخانه با دبیرکل است که به پیشــنهاد رییس مؤسسه، توسط شورای اجرایی برای مدت پنج سال انتخاب میشود.

بند سوم ـ روش کار يونيدروا

علىالاصول يونيدروا در ابتدا قوانينى را كه پس از بررســى و كارشناسىهاى دقيق توسط گروههاى مطالعاتى مؤسسه بينالمللى يكنواختسازى حقوق خصوصى تنظيم مى گردد؛ در قالب پيشنويس كنوانسـيونهاى بينالمللى به دولتها عرضه مىنمايد تا در صورت تمايل آنها، به ســندى بينالمللى مبدل گردد؛ ليكن اين سازمان خود با آگاهى از دشوارى و كنُدى روند تصويب كنوانسـيونهاى بينالمللى در مراجع ملى، دولتها را تشويق مىنمايد همگام با تحولات بينالمللى و در راســتاى ساماندهى و تسريع امور بازرگانى بينالمللى، مفاد قواعد تنظيم شده را پيشاپيش در قوانين داخلى خود وارد نمايند و براى نيل به اين مقصود مؤسسه از تكنيك «ارائه قوانين مدل» استفاده مىنمايد كه دولتها مىتوانند به هنگام تنظيم قوانين داخلى خويش بهويژه در موضوعهاى مستحدثهٔ حقوقى از رهنمودهاى حقوقى ارائه شده در قوانين مدل بهرهبردارى نمايند.^۱

بند چهارم ـ کارنامهٔ یونیدروا در عرصهٔ حقوق و تجارت جهانی

مؤسسهٔ بین المللی یکنواختسازی حقوق خصوصی در طول حیات خود تا به امروز (۲۰۱۴ میلادی) بیــش از هفتاد موضوع حقوقی را مورد مطالعه قــرارداده و پیش نویس هایی را به دولت ها عرضه داشته است که شمار زیادی از آن پیش نویس ها به کنوانسیون های بین المللی تبدیل گشته اند که به طور کلی کارنامهٔ مؤسسه به قرار ذیل است: الف _ فهرست کنوانسیون های یونیدروا از زمان تأسیس و لینک های مربوط در سایت این مؤسسه

www.unidroit.org

1. Convention on the Contract for the International Carriage of Goods by Road (CMR) (Geneva,19 May 1956).

www.unidroit.org/instruments/transport/cmr-convention

2. Convention relating to a Uniform Law on the International Sale of

Goods (The Hague, July 1964).

www.unidroit.org/instruments/international-sales/international-sales-ulis-1964.

3. Convention relating to a Uniform Law on the Formation of Contracts for the International Sale of Goods (The Hague, 1 July 1964).

www.unidroit.org/instruments/international-sales/international-sales-ulfc-1964-en.

4. Convention relating to a Uniform Law on the International Sale of Goods (The Hague, July 1964).

www.unidroit.org/instruments/international-sales/international-sales-ulis-1964.

5. International Convention on Travel Contracts (CCV) (Brussels, April 23, 1970).

www.unidroit.org/instruments/transport/ccv.

6. Convention providing a Uniform Law on the Form of an International Will (Washington, D.C., 1973).

www.unidroit.org/instruments/succession.

7. Convention on Agency in the International Sale of Goods (Geneva, 17 February 1983).

www.unidroit.org/instruments/agency.

8. Unidroit Convention on International Factoring (Ottawa, 28 May 1988).

www.unidroit.org/instruments/factoring.

 UNIDROIT Convention on International Financial Leasing (Ottawa, 28 May 1988.

www.unidroit.org/instruments/leasing/convention-leasing.

10. Unidroit Convention on Stolen or Illegally Exported Cultural Objects (Rome, 24 June 1995).

www.unidroit.org/instruments/cultural-property/1995-convention.

11. Convention on International Interests in Mobile Equipment (Cape

town 2001).

www.unidroit.org/instruments/security-interests/cape-town-convention.

12. Protocol to the Convention on International Interests in Mobile Equipment on matters specific to Aircraft Equipment (Cape Town on 16 November 2001).

www.unidroit.org/instruments/security-interests/aircraft-protocol.

13. Luxembourg Protocol to the Convention on International Interests in Mobile Equipment on matters specific to Railway Rolling Stock (Luxembourg on 23 February 2007).

www.unidroit.org/instruments/security-interests/rail-protocol

14. UNIDROIT Convention on substantive rules for Intermediated Securities (Genève 2009).

www.unidroit.org/instruments/capital-markets/geneva-convention.

15. Protocol to the Convention on International Interests in Mobile Equipment on matters specific to Space Assets (Berlin, 9 March 2012). www.unidroit.org/instruments/security-interests/space-protocol.

ب _ فهرست مطالعات و مدلهای حقوقی پیشنهادی از طرف ونیدروا از بدو تأسیس 1.Model Clauses for Use by Parties of the UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts: The UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts (hereinafter "the UNIDROIT Principles"), first published in 1994, with a second edition in 2004 and now in their third 2010, represent a non-binding codification or "restatement" of the general part of international contract law.

www.unidroit.org/instruments/commercial-contracts/upicc-model-clauses.

www.unidroit.org/instruments/commercial-contracts/unidroit-principles-1994.

www.unidroit.org/instruments/commercial-contracts/unidroit-principles- 2004.

www.unidroit.org/instruments/commercial-contracts/unidroit-principles. 2010.

2. Model Franchise Disclosure Law (2002).

www.unidroit.org/instruments/franchising/model-law.

www.unidroit.org/instruments/franchising/guide/franchising-guide-first-edition-1998.

www.unidroit.org/instruments/franchising/guide/second-edition.2007. 3. ALI / UNIDROIT Principles of Transnational Civil Procedure: These Principles are standards for adjudication of transnational commercial disputes. These Principles may be equally appropriate for the resolution of most other kinds of civil disputes and may be the basis for future initiatives in reforming civil procedure

www.unidroit.org/instruments/transnational-civil-procedure

4. Principles on the Operation of Close – Out Netting Provisions.

The following jurisdictions have accommodated close-out netting in their law: Andorra, Anguilla, Australia, Austria, Belgium Brazil, British Virgin Islands, Canada, Colombia, Czech Republic, Denmark, Finland, France, Germany, Greece, Hungary, Ireland, Israel, Italy, Japan, Luxembourg, Malta, Mauritius, Mexico, New Zealand, Norway, Peru, Poland, Portugal, Romania, Russia, Slovakia, Slovenia, South Africa, South Korea, Spain, Sweden, Switzerland, United Kingdom and the United States. According to the same list, netting-friendly legislation is under consideration in the following jurisdictions: Argentina, Chile, Pakistan and Seychelles.

www.isda.org/docproj/stat_of_net_leg.html.

www.unidroit.org/instruments/capital-markets/netting.

ج _ فهرست مطالعات و تحقيقات در حال انجام در يونيدروا در زمان حاضر 1. Study LXXX A - Preparation of a Legal Guide on Contract Farming: Formulating international legal guidance on contract farming: the UNIDROIT/FAO Legal Guide on Contract Farming. www.unidroit.org/work-in-progress-studies/current-studies/contract-farming.

2. Study LXXVIII B - Principles and rules capable of enhancing trading in securities in emerging markets: "Transactions on Transnational and Connected Capital Markets".

www.unidroit.org/work-in-progress-studies/current-studies/emerg-ing-markets.

3. STUDY I: Issues relating to long-term contracts.

http://www.unidroit.org/work-in-progress-studies/current-studies/ long-term-contracts.

4. STUDY LXXVIA-TRANSNATIONAL CIVIL PROCEDURE - FORMULATION OF REGIONAL RULES.

www.unidroit.org/work-in-progress-studies/current-studies/transnational-civil-procedure.

5. Rail Preparatory Commission.

www.unidroit.org/work-in-progress-studies/rail-prepcom.

6. Space Preparatory Commission.

www.unidroit.org/work-in-progress-studies/space-prepcom.

د _ فهرست مطالعات و تحقیقات انجام شده در یونیدروا در گذشته: برای مرور بر کارهای انجام شده در مؤسسه یونیدروا در زمان گذشته به سایت www.unidroit.org مراجعه فرمایید.

Study III - International law on arbitration.

Study XXV - Arbitration between governments and individuals.

Study XX - International loans.

Study LIII - Civil liability for damage caused by small craft / Pleasure navigation.

Study LV - Liability and compensation for damage caused during the carriage over land of hazardous substances.

tudy LXXIX - Third party liability for Global Navigation Satellite System (GNSS) services.

Study XVII - Civil liability and compulsory insurance of motorists. Study XXXIV - Liability regime of carriers for personal damage caused to passengers.

Study XXXIV B - Unification of the law relating to liability of carriers. Etude XXXIV – Responsabilité du transporteur du chef des dommagessubis par les passagerssurleurspersonnes.

Study LXIV - Civil liability connected with the carrying out of dangerous activity.

Study LXXVI - Principles of transnational civil procedure.

Study XXIX - Civil procedure.

Study LXIII - Powers of attorney.

Study XXVI - Unification of legislation on corporations.

Study XXXIII - European corporations.

Study XII - Liability of innkeepers / The hotelkeeper's contract.

Study XIII – Insurance.

Study XXII - Public calamity insurance.

Study XVII - Civil liability and compulsory insurance of motorists.

Study V - Copyright: reconciling the Berne and the Havana Conventions.

Study VI - Copyright: standard publication contract.

Study VIII - Copyright: droit de suite.

Study IX - Intellectual property: Performers' rights.

Study X - Copyright: adaptation of musical works for mechanical instruments.

Study XI - Copyright: Protection of motion picture production.

Study XXI - Legal status of women.

Study II - Enforcement abroad of maintenance obligations.

Study XXXVII - Interpretation of uniform laws.

Study XXXIX - Methods of the unification of law.

Study XXVIII – Establishment.

Study XXX - Basic products. Study XXXII - Electric power. Study I - Bills of exchange, promissory notes, cheques. Study XXXV - Bills of exchange and promissory notes. Study LXVII - Credit cards. Study LXIX - Organisation of an information system or data bank on uniform law. Study LXXIV - Establishment of a UNIDROIT Foundation. Study LXV - Programme of legal assistance to developing countries. Study LVII - Gold clauses in international conventions. Study LXXX - Private law and agricultural development. Study LXXX A - Preparation of a Legal Guide on Contract Farming. Study LI - Transport by pipelines. Study LII - Legal status of air-cushion vehicles (hovercraft). Study LV - Liability and compensation for damage caused during the carriage over land of hazardous substances. Study XXIII - International carriage of goods by road. Study XXVII - International carriage of goods on inland waterways. Study XXVII A - Inland navigation law: Shipowner's liability. Study XXVII B - Inland navigation law: Assistance and salvage. Study XXVII C - Inland navigation law: Attachment pendente lite. Study XXVII D - Inland navigation law: In rem rights. Study XXVII E - Inland navigation law: Carriage of passengers and luggage by inland waterways. Study XXXI - Carriage of goods by rail. Study XXXIV A - Carriage of passengers and luggage by road. Study XXXVI - Forwarding agency contracts. Study XLII - Combined transport of goods. Study XLIV - Warehousing contract / Operators of transport terminals. Study XXXIV - Liability regime of carriers for personal damage caused to passengers.

Study XXXIV B - Unification of the law relating to liability of carriers. Study XLVIII - Travel agencies.

Study XL – Trust.

Study XLI - Unfair competition.

علاوه بر موارد فوق، آوردههای حقوقی مؤسسهٔ بینالمللی یکنواختسازی حقوق خصوصی همچنین به عنوان مبنایی معتبر برای تهیهٔ شـمار زیادی از اسـناد بینالمللی از طرف دیگر نهادهای بینالمللی مورد استفاده قرار گرفته است که به عنوان مثال کنوانسیون ۱۹۵۴ لاهه در مورد حمایت از اموال فرهنگی در زمان جنگ، کنوانسیون ۱۹۸۰ سازمان ملل در مورد قراردادهای بیع بینالمللی کالاها _ که به ترتیب یونسکو و آنسیترال تهیه نمودهاند _ می توان نام برد.

Uniform همچنین علاوه بر فعالیتهای مذکور، مجلهٔ تخصصی مؤسسه با عنوان (Uniform همچنین علاوه بر فعالیتهای مذکور، مجلهٔ تخصصی مؤسسه با عنوان (Law Review می گردد که نزد استادان و صاحبنظران حقوقی به عنوان یکی از نشریات وزین و معتبر بین المللی در زمینهٔ مسائل حقوق خصوصی به ویژه حقوق تجارت، حقوق بین الملل خصوصی و حقوق تطبیقی به شمار می رود.

سازمان در کنار برخورداری از کتابخانهای غنی حاوی ۲۷۰ هزار جلد کتاب و اشتراک منظم ۳۵۰ عنوان مجله، به صورت ادواری گردهماییها، نشستها و همایشهایی را با حضور استادان، قضات، وکلای و داوران برای بحث و تبادل نظر پیرامون موضوعهای مورد مطالعه تشکیل میدهد. این سازمان با ارائهٔ خدمات حقوقی و راهاندازی دورههای آموزشی از سال ۱۹۹۲ میلادی، بیش از پیش به تعلیم حقوقدانان کشورهای در حال توسعه همت گمارده است.

به طور کلی می توان ادعا کرد این سازمان در طول حیات نزدیک به نود ساله اش، موفق شده بیش از شصت کشور را با سیستمهای حقوقی، اقتصادی و سیاسی مختلف، گرد هم آورد و در بسیاری زمینه ها، بستری مناسب برای وحدت قوانین ملی فراهم سازد و با تولید ادبیات جدید و نوعی رژیمسازی بین المللی در حوزهٔ حقوق خصوصی، کشورها را ترغیب و تشویق به پذیرش و قبول صریح یا ضمنی نظام حقوقی مدون و خلاقانه اش بنماید. بسـیاری از کشورهای در حال توسـعه، دارای موضع انتقادی به حقوق بین الملل امروزی بوده و آن را محصول عرفهای رایج بین الدولی تعدادی از دول خاص دانســته و از منتقدان نظام بین المللی و حقوق بین الملل فعلی هسـتند. با توجه بـه فقدان عضویت تعداد زیادی از کشـورها و نیز عدم مشارکت فعال بسیاری از کشـورهای در حال توسعه و کمتر توسعه یافتهٔ عضو سـازمان در فرایندهای تدوین نظامهای حقوقی جدید در زمینهٔ فعالیت سازمان یونیدروا و جریان هنجارسـاز این سـازمان در حوزهٔ حقوق خصوصی و تجاری بین المللی، باید منتظر و نگران بود که کشـورهای در حال توسـعه و کمتر توسعه یافته در حوزهٔ حقوق باید منتظر و نگران بود که کشـورهای در حال توسـعه و کمتر توسعه یافته در حوزهٔ حقوق رژیم سـازی صورت نمی گیرد این دسـازمان در مواجه گردند. بر این باورم با توجه به اینکه رژیم سـازی صورت نمی گیرد این دسته از کشـورها (منتقدان فعلی حوزهٔ حقوق بین الملل) در کشـورهای در حال توسـعه، توجه کافی به موضوع حقوق خصوصـی و تولید ادبیات و رژیم سـازی صورت نمی گیرد این دسته از کشـورها (منتقدان فعلی حوزهٔ حقوق بین الملل) در آینده نیز منتقد نظام بین المللی و متحدالشـکل رایج و مقبول اکثریت کشـورها قدر تمند رایج الزامات عینی تر و محدودکننده تری را در مقایسـه با حقوق خصوصی متحدالشـکل و بهدنبال خواهد داشت.

بند پنجم ۔ ایران و یونیدروا

گرچه ایران از سال ۱۹۵۱ میلادی عضو مؤسسهٔ بینالمللی یکنواختسازی حقوق خصوصی گردیده است، اما بهدلیل عدم شاخت از کارکرد و مسؤولیت سازمان، متأسفانه شاهد همکاری خوبی بین ایران و یونیدروا نبوده و نیستیم. پُر واضح است مناسبات و روابط تجاری نسبت به چند دههٔ گذشته تفاوتهای بسیاری کرده است و مدتهاست توسعهٔ این روابط از یکسو و لزوم بهرهمندی از تجارب جدید از سوی دیگر، تجدیدنظر و اصلاح قوانین و مقررات تجاری موجود را می طلبد. این امر به ویژه در مبادلات بازرگانی با کشورهای دیگر به یک ضرورت تخلفناپذیر تبدیل شاده است. یکنواختسازی قوانین در دنیای امروز با توسعهٔ روزافزون روابط بین المللی نه تنها از تصور و آرزو گذشته، بلکه به یک ضرورت برای هر یک از اعضای جامعهٔ بین المللی مبدل گشته استعدم پاسخگویی نظام حقوقی کشور به این نیازهای جدید، می تواند نتایجی نظیر نابسامانی و بی عدالتی را به دنبال داشته باشد و نیز به عنوان مانعی در راه توسعهٔ کشور تلقی گردد. تسریع در این امر به ویژه در زمینهٔ مبادلات تجاری خارجی گریزناپذیر است و نیازمند توجه جدی و همه جانبه به موضوع است. اگرچه ایران در دورهٔ فعلی، یکی از اعضای کمیتهٔ مالی یونیدرو به شرمار می رود و در مواردی نیز در تهیهٔ اسناد یونیدروا در کنفرانسهای دیپلماتیک حضور داشته است؛ لیکن سوابق موجود در آرشیو سازمان نشان می دهد ایران در هنجار و رژیم سازی این سازمان مشارکت فعالی تاکنون نداشته و چنانچه در موارد معدودی شرکت داشته، مانند موضوع وراثت بین المللی سال ۱۹۷۳ یا کنوانسیون استرداد اموال مسروقه فرهنگی سال ۲۰۰۵، اما به هیچ یک از این اسناد بین المللی ملحق نگشته است.

متأسفانه تا امروز بهدلیل تخصصی بودن بیش از حد موضوعها و دستور کار نشستهای این سازمان و از طرف دیگر فقدان تأسیس حقوقی و حتی مشابه بسیاری از موضوعها در حقوق موضوعهٔ ایران و نیز فقدان سازماندهی و تشکیل کمیته یا مرجعی در محافل دانشگاهی و اجرایی، اساساً مشارکت ایران در نشستهای تخصصی و بررسی موضوعهایی توأم با موفقیت لازم نبوده است. بدیهی است مشارکت موفق هر کشور در تدوین اسناد بینالمللی نیازمند پشتوانهٔ علمی قوی و درستی است که متأسفانه بهدلیل فقدان تشکیل و تمرکز کمیتههای تخصصی از استادان وکارشناسان خبره در هر یک از موضوعهای دستورکار و نیز مشارکت اندک و نامنظم هیأتهای ایرانی در نشستهای متوالی، قرین به موفقیت مورد انتظار نبوده است.

بند ششم _ راهکارهای پیشنهادی

با توجه به تعامل نه چندان مناسب یونیدورا و ایران در طی بیش از نیم قرن، به نظر میرسد مناسب است روش تعامل کشورهای عضو و فعال این سازمان مورد بررسی قرار گرفته و بر اساس رویهها و شناسایی ابزارها و سازوکارها، طرحی نو جهت همکاری با این سازمان طراحی کرد. بنابر رویهٔ جاری سازمان با بعضی از اعضای فعال، جمهوری اسلامی ایران جهت گسترش و توسعهٔ روابط خود با یونیدروا، باید بهدنبال ایجاد یک مرجع ملی مشخص در کشور در ارتباط با این مؤسسه باشد. مرجعی که یونیدروا بتواند با آن مکاتبه و تماس برقرار نماید و از آن مرجع ملی نظرهای حقوقی روشن و صریحی را به عنوان نظر رسمی دولت ایران دریافت نماید.

طی سال های متمادی کارشناسان حقوقی بین المللی مستقر در سفارت جمهوری اسلامی

ایران در رُم بهعنوان تنها پل ارتباطی سازمان یونیدروا با دولت ایران مطرح بودند و متأسفانه در مواردی سفارت بنابر دلایل اداری فاقد کارشناس حقوقی بوده است و کارشناس غیرحقوقی موضوعهای در حال پی گیری یونیدروا را دنبال مینمود و این امر لطمات زیادی در معرفی سازمان و موضوعهای حقوقی در حال تدوین به عنوان سندی بین المللی و هنجارساز وارد کرده است.

همان طوری که در سطور فوق اشاره شد با توجه به تخصصی بودن موضوعها و در مواردی فقدان تأسیس حقوقی لازم در حقوق داخلی، بخش حقوقی سفارت، نمی توانست ارگان تصمیم گیرنده جهت اعلام نظر رسمی باشد و در نهایت در فرایند هنجارسازیهای قبلی زیانهای را متقبل شدهایم؛ بنابراین وجود کارشناس حقوقی مسلط به مباحث یونیدروا در سفارت جمهوری اسلامی ایران و حمایت مرجع ملی مرکب از متخصصان و استادان دانشگاهی و کارشناسان دولتی ورزیده و مطلع، بهترین راهکار جهت تعامل با یونیدرو به شمار می رود.

همان طوری که در بخشهای قبلی اشاره شد مؤسسهٔ بین المللی یکنواختسازی حقوق خصوصی (یونیدروا)، یک مؤسسهٔ علمی و تحقیقی در حوزهٔ حقوق خصوصی بین المللی است و دارای یکی از هشت کتابخانهٔ مهم دنیاست که با حجم حدود ۲۷۰ هزار کتاب و ۲۴۰ مجلهٔ حقوقی از سراسر دنیا، سالانه از دانشجویان و دانشگاهیان و محققان تقاضای فرصتهای مطالعاتی را دریافت مینماید. متقاضیان فرصت مطالعاتی، اگر از کشورهای در حال توسعه باشند می توانند بورس پژوهشی دریافت کنند، اما همیشه تعداد افرادی که از ایالت متحده امریکا و کشورهای اروپایی با تقبل هزینه توسط دولت یا در مواردی به صورت شخصی به یونیدورا جهت فعالیتهای پژوهشی و تحقیقاتی مراجعه مینمایند از تعداد بورسهای ارائه شدهٔ این سازمان بیشتر است. شاید اطلاعرسانی و ترغیب به درخواست فرصتهای مطالعاتی در یونیدروا برای تحقیق و پژوهش در هر یک موضوعهای دولتی و غیردولتی از طرف کارشناسان و استادان مبرز و تقبل هزینه از سوی دولت جمهوری اسلامی ایران یکی از راهکارهای مناسب برای تعامل هرچه بیشتر محافل علمی، دانشگاهی و اجرایی ایران با این سازمان باشد.

به نظر میرســد تأســیس و معرفی مرجع ملی در ایران، میتواند ایران را با این سازمان بهصورت واقعی پیوند داده و بهرهٔ لازم را از آن ببرد. شاید بهترین نمونهٔ همکاری بین دول عضو و حتی غیرعضو با یونیدروا، کارهای تحقیقاتی مشترک فیمابین کشورهای عضو و مؤسسه در موضوعهای مرتبط با سازمان را بتوان نام برد. این سازمان در مواردی دست به اقدام ابتکاری زده و فعالیتشان را بهعنوان مبنایی معتبر برای تهیهٔ شمار زیادی از اسناد بینالمللی به دست دیگر نهادهای بینالمللی قرار داده و سایر نهادهای بینالمللی از آن استفاده نمودند که شاید موضوع حق مسلم ایران اسلامی برای دستیابی به دانش صلح آمیز هستهای یکی از موارد مهم و قابل ذکر باشد که میتواند از زوایهٔ حقوقی کار پژوهشی و مطالعاتی جداگانهای صورت گیرد (به نظر میرسد در پرتو مذاکرات فعلی هنوز چنین ظرفیتی وجود دارد.)

از دیگر موضوعهای پیشنهادی برای کار تحقیقاتی وپژوهشی، میتوان به موضوعهای مرتبط با سازمان اکو اشاره کرد. به نظر میرسد با توجه به هدف سازمان اکو، مبنی بر همکاری اقتصادی کشورهای منطقه بهعنوان یک سازمان منطقهای، میتوان از قوانین مدل در بخشهای این سازمان در تدوین اسناد همکاری تجاری و بازرگانی بهرهمند گردید و مدیریت بخش حقوقی سازمان اکو میتواند از آوردههای حقوقی و نوعآوریهای آن در تهیه وتدوین اساناد جدید حقوقی مانند تجربهٔ سازمان هماهنگسازی قوانین تجاری افریقا OHADA استفاده نماید.

کتاب اصول قراردادهای تجاری بین المللی که به ابتکار و اهتمام استادان برجسته و دلسوز ایرانی بهروز اخلاقی و فرهاد امام به زبان فارسـی ترجمه و چاپ آن را مؤسسـه شهردانش در ابتدای سـال ۲۰۱۴ میلادی بر عهده گرفت؛ در داوری تجاری بین المللی بسـیار مفید و راهگشاست که از سـوی دیوان داوری اتاق بازرگانی بین المللی مستقر در شهر پاریس مورد اسـتفاده قرار گرفته و همچنین میتواند مورد اسـتفادهٔ اتاق های داوری ایرانی قرار گیرد یا کتاب اصول میتواند در تدوین و اصلاح قوانین مدنی و تجاری کشورمان کاربرد داشته باشد. همان طور که تعدادی از کشورها از جمله جمهوری خلق چین، جمهوری آرژانتین آن را مورد اسـتفاده و بهرهبرداری قرار دادهاند و به عنوان «قانون مدل» پیشنهادی در اصلاح و کارآمد نمودن و به روز کردن قوانین مرتبط تجاری و مدنی ایران، مورد بهرهبرداری قرار گیرد.

بی تردید موارد فوق الاشاره به عنوان زمینه های کاری اولیه با یونیدروا و تنها بخشی از زمینه های پیشنهادی است که چنانچه متخصصان و صاحبنظران حقوقی ورود ماهوی به مباحث این سازمان داشته باشند، فرصت های زیاد همکاری در زمینه های دیگر قابل طراحی و برنامه ریزی است.

نتيجه گيرى

اکنون که از تاریخ عضویت ایران به «یونیدروا» در سال ۱۹۵۱ میلادی، شصتوسه سال می گذرد متأسفانه در طول این مدت نسبتاً طولانی، کشورمان نتوانسته با برقراری یک فرایند همکاری و تعامل سازنده، از امکانات وسیع حقوقی این مؤسسه برخوردار باشد. مؤسسه با بهرهمندی از یک موقعیت ممتاز جهانی و دستاوردهای حقوقی بی نظیر، امکانات وسيع همكاري را با سازمانها و مؤسسات عمومي و خصوصي ايران اعم از دانشگاهها و مؤسسات مطالعاتی و پژوهشی حقوقی عرضه میدارد. استادان، دانشجویان و پژوهشگران جوان کشــور، میتوانند از برنامههای آموزشی و پژوهشی مؤسسه برخوردار شده با برگزاری همایشها و گردهماییهای حقوقی بینالمللی و نشستهای سخنرانیهای حقوقدانان عضو مؤسسه کشورمان به دانش وتجربهٔ حقوقی خود افزوده و راههای یکنواخت کردن حقوق خصوصی کشورها را بیشــتر هموار نمایند. خوشبختانه اکنون مدتی است، ادارهٔ کل حقوقی بينالمللي وزارت امور خارجة جمهوري اسلامي ايران، از طريق سفارت كشورمان در ايتاليا _ رُم، امکانات همکاری متقابل حقوقی را با «مؤسسه» در دست بررسی دارند و امید آن میرود پل ارتباطی مستمر میان «مؤسسه» و سازمانها و مؤسسات حقوقی ذیربط کشورمان برقرار نمایند. امید آن می رود که با بر گزاری چنین ارتباطی، وسیلهٔ استفاده و برخورداری از امکانات گســتردهٔ حقوقی را برای حقوقدانان کشورمان فراهم آورد و گامی در یکسان سازی حقوق خصوصي کشورمان در جهان به حساب آيد.

Iran and International Institute for the Unification of Private Law (UNIDROIT): Looking to the Future

Koorosh Jafari

The International Institute for the Unification of Private Law (UNIDROIT) is an independent intergovernmental Organization with its seat in Rome. Its purpose is to study needs and methods for modernizing, harmonizing and coordinating private and in particular commercial law as between States and groups of States and to formulate uniform law instruments, principles and rules to achieve those objectives. Iran has been a member of this Institute since 1951. Thus far, and despite more than half a century membership, we have not been able to benefit from opportunities and benefits of the Institute.

The translation of the book on the principles of International trade agreements by *Shahre Danesh* is a welcoming sign for a better understanding of the activities of the Institute. It is earnestly hoped that, the visit of the UNIDROIT Secretary General to the Islamic Republic of Iran, could even more, highlight the importance of the work of the Institute among officials and scholars in our country.

Along the same line, the following article in Farsi, also aims at better introduction of the UNIDROIT to the academia.

Keywords: UNIDROIT, Private Law, Unification, Iran, International trade agreements

Journal of LEGAL RESEARCH

Research & Study